

Česká školní inspekce

Jihomoravský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Rousínov, okres Vyškov

Habrovanská 312/3, 683 01 Rousínov

Identifikátor školy: 600 125 874

Termín konání inspekce: 17. - 22. březen 2004

Čj.:	12-1114/04-5094
Signatura:	ol5cx102

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v předmětech český jazyk, německý jazyk, matematika, dějepis, občanská výchova ve školním roce 2003/2004
- ❖ materiálně-technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v základní škole (dále ZŠ) vzhledem ke schváleným učebním dokumentům ve školním roce 2003/2004
- ❖ průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům na 1. stupni ZŠ v předmětech český jazyk, německý jazyk, matematika, prvouka a vlastivěda a na 2. stupni ZŠ v předmětech český jazyk, německý jazyk, dějepis, občanská výchova a matematika ve školním roce 2003/2004.

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Rousínov, okres Vyškov, je příspěvkovou organizací, jejímž zřizovatelem je Město Rousínov, Sušilovo náměstí 84/56, 683 01 Rousínov. Podle údajů v rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení sdružuje základní školu s kapacitou 830 žáků, školní družinu s kapacitou 75 žáků a školní jídelnu s kapacitou 450 jídel. Výuka probíhá podle vzdělávacího programu Základní škola č. j.: 16 847/96-2. V tomto školním roce bylo k 30. září 2003 zapsáno 606 žáků v 26 třídách. Hlavní budova školy je v ulici Habrovanská 312/3, 683 01 Rousínov, detašovaná pracoviště jsou umístěna v budovách v Čechyni 129 a v Základní umělecké škole (dále ZUŠ) na Sušilově náměstí č 7.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

V době inspekční činnosti škola vykazala celkem 41 pedagogických pracovníků. Hospitace se uskutečnily u 25 z nich. Z tohoto počtu nesplňují svým vzděláním podmínky odborné a pedagogické způsobilosti čtyři učitelky. Dvě učí na 1. stupni s pedagogickou způsobilostí pro 2. stupeň a dvě teprve svoji odbornost získávají studiem na vysoké škole. Poradensko-preventivní systém školy zajišťují dvě pedagogické pracovnice. I když jsou ve funkci kratší dobu než dva roky, jedna již splňuje podmínky kvalifikačního vzdělání pro výchovné poradce. Vedení školy vychází z podmínek a potřeb školy a efektivně využívá odbornosti jednotlivých pedagogů při přidělování úvazků.

Činnost školy se řídí podrobně zpracovaným *Organizačním řádem školy*. Její vnitřní členění a vztahy mezi jednotlivými úseky vymezuje *Organizační schéma*. Ředitel školy deleguje kompetence na jednotlivé členy vedení a konkretizuje je v pracovních náplních. Pravomoci a odpovědnost učitelů a třídních učitelů jsou stanoveny v obecné rovině povinností, vyplývajících z Pracovního řádu pro pracovníky škol a školských zařízení (MŠMT). Informovanost všech zaměstnanců školy je zajišťována vnitřními dokumenty, vycházejícími z *Plánu práce na školní rok 2003/2004*, z měsíčních plánů, porad vedení, pracovních a provozních porad i aktualizovaného týdenního přehledu úkolů a suplování na nástěnce v kanceláři školy. Z jednání pedagogické rady, schůzek předmětových komisí a metodického sdružení jsou prováděny zápisy, které dokumentují jejich činnost. Spolupráce vyučujících na 1. stupni je částečně ztěžována jejich rozmístěním na třech pracovištích, což se projevilo v nejednotnosti klasifikace a ve vedení třídní dokumentace.

Začínajícím a nekvalifikovaným učitelům je věnována péče a pomoc vedení školy prostřednictvím jednotlivých předmětových komisí. Jsou jim vytvářeny podmínky pro jejich studium a osobnostní růst.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků je plánováno s ohledem na finanční možnosti školy, zájem jednotlivých vyučujících i nabídku vzdělávacích programů. Plnění tohoto plánu je každoročně vyhodnocováno. Pedagogové školy i nepedagogičtí pracovníci jsou pro svoji práci motivováni systémem nadtarifních složek platu, pro jejichž přiznání jsou zpracována kritéria. Za úspěšné plnění dalších mimoškolních úkolů je zaměstnancům poskytována finanční odměna.

Plán hospitační a kontrolní činnosti ve šk. r. 2003/2004 zahrnuje všechny oblasti života školy. Z jednotlivých hospitací jsou zpracovány hospitační záznamy, z jejichž závěrů se pak odvíjí doporučení pro konkrétního učitele. Ze zápisů z jednání předmětových komisí ani pedagogické rady nevyplývá, že by byly zobecnovány v širším měřítku. V ojedinělých případech nebyly kontrolou zachyceny některé administrativní nedostatky v třídních výkazech a v zápisech v třídních knihách na obou stupních, některé z nich byly odstraněny již v průběhu inspekce.

V oblasti plánování lidských zdrojů jsou definovány *Koncepční záměry*, směřující ke stabilizaci pedagogického sboru a zajištění jeho stoprocentní aprobovanosti.

Hodnocení zaměstnanců probíhá pravidelně v souvislosti se stanovováním nenárokových složek platu, ale stejně tak jako jejich sebehodnocení není písemně dokladováno.

Úroveň personálních podmínek podporuje efektivní vzdělávání a výchovu a umožňuje realizovat vzdělávací program vzhledem ke schváleným učebním dokumentům. Je hodnocena jako velmi dobrá.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Hlavní školní budova je umístěna v sídlištní zástavbě na okraji města. Nedávno dokončenou půdní nadstavbou v ní škola získala místo pro kvalitní odborné učebny a knihovnu. V současné době probíhá rekonstrukce školní jídelny, která je mimo provoz. K výchovně-vzdělávací činnosti některých tříd 1. stupně jsou k dispozici prostory ve dvou odloučených pracovištích. Jednak ve starší budově bývalé školy v okrajové městské části Čechyni (dvě třídy třetího ročníku) a dále jedno patro v ZUŠ Rousínov ve středu města (tři třídy čtvrtého ročníku). K výuce je využíváno celkem 26 kmenových a 9 odborných učeben (fyziky, informatiky, cizích jazyků, přírodopisu, výtvarné výchovy, hudební výchovy, chemie, chemická laboratoř a cvičná kuchyně). V prostorné knihovně s odbornou učitelkou a žákovskou literaturou jsou pořádány různé školní soutěže a besedy. K výuce tělesné výchovy je v hlavní budově k dispozici tělocvična a na odloučených pracovištích dvě menší provizorní místnosti. V případě příznivého počasí žáci rozvíjejí své pohybové dovednosti na vnějším školním hřišti s umělým povrchem a v lehkooatletickém sektoru. Vzhledem k celkovému počtu tříd nejsou však pro výuku tohoto předmětu dostačující. Škola tuto situaci řeší využíváním místních sportovních zařízení. Do areálu školy náleží školní pozemek, na kterém probíhá výuka *praktických činností*. Většinou esteticky vyzdobené kmenové učebny velikostí i počtem odpovídají potřebám školy. Výzdoba a vybavení odborných učeben přispívají k vytváření velmi podnětného prostředí pro výuku příslušných předmětů. Chodby jsou vyzdobeny esteticky zdařilými žákovskými pracemi.

Žáci jsou velmi dobře vybaveni vhodnými učebnicemi na obou stupních základní školy. Pracovní sešity, používané v některých předmětech na 1. stupni, přispívají k efektivnějšímu využití vyučovacího času. K podpoře výuky jsou ve škole k dispozici v dostatečném množství pravidla pravopisu, slovníky, mapy, atlasy, tabulky, kalkulátory a encyklopedie. Názorné učební pomůcky jsou převážně starší, málo obměňované a doplňované. Jejich nedostatek

často vyučující nahrazují vlastní tvorbou. Vybavení audiovizuální technikou je na velmi dobré úrovni. V učebně informatiky je šestnáct síťově propojených počítačů s přehledně rozmístěnými monitory a s přístupem na Internet, které si škola pořídila z vlastních prostředků. K získávání informací z dalších zdrojů jsou v knihovně žákům i pracovníkům školy k dispozici dva počítače. Pět počítačů umístěných v kancelářích školy slouží k vedení evidence žáků a k administrativě. Počítačové programy jsou využívány především na 2. stupni, nejčastěji ke zpestření výuky cizích jazyků.

V rámci hospitační a kontrolní činnosti ředitele školy i obou jeho zástupců (jeden je zároveň ICT koordinátorem) je sledováno využívání materiálně-technického zabezpečení výuky. Plánování v této oblasti však není součástí celoročního plánu školy. Nové pomůcky jsou pořizovány dle požadavků vedoucích předmětových komisí a metodického sdružení podle finančních možností školy.

V době mimo vyučování škola, v rámci vzájemné spolupráce, poskytuje místní tělovýchovné jednotě k jejím činnostem svou tělocvičnu a venkovní sportovní areál. Třídou v jednom odloučeném pracovišti pronajímá také k soukromé výuce anglického jazyka.

Materiálně-technické podmínky vzdělávací a výchovné činnosti měly velmi dobrou úroveň.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY

Vzdělávací programy

Učební plán rozpracovaný na podmínky školy, včetně rozšířeného počtu vyučovacích hodin v 8. a 9. ročníku o jednu disponibilní hodinu týdně, je v souladu s učebním plánem realizovaného vzdělávacího programu Základní škola, č. j. 16 847/96-2. Časové dotace všech předmětů na obou stupních základní školy odpovídaly tomuto učebnímu plánu. Z něj důsledně vychází rozvrh hodin. Výuka hospitovaných předmětů probíhala podle platných učebních osnov. Povinná dokumentace základní školy průkazným způsobem dokumentuje průběh vzdělávání a výchovy.

Individuální vzdělávací programy pro integrované žáky jsou vypracované v souladu s odbornými doporučeními.

Výuka probíhala v souladu s učebními dokumenty vzdělávacího programu.

Kontrola plnění učebních osnov je prováděna při hospitační a kontrolní činnosti a v rámci ní se pravidelně vyhodnocuje.

Způsob prováděné kontroly naplňování učebních dokumentů je funkční a účinný.

V rozvrhu hodin, kterým se řídí průběh výchovy a vzdělávání ve škole, jsou respektovány psychohygienické zásady. Délky přestávek a počty vyučovacích hodin v jednotlivých dnech jsou ve všech ročnících v souladu s příslušným právním předpisem. Zpracovaný *Vnitřní řád školy* obsahuje potřebná ustanovení týkající se chování a povinností žáků.

V rámci informačního systému vůči žákům i rodičům jsou využívány běžné prostředky přenosu informací (sdělení třídních učitelů, žákovské knížky, třídní schůzky, školní a městský rozhlas). Také školní časopis *Šaman* i občasný *Zpravodaj vedení školy* k jejich informovanosti přispívají. Žákovská rada, složená ze zástupců žáků 2. stupně, se schází pravidelně s vedením školy, s nímž projednává aktuální problémy a informuje pak ostatní žáky. Se školou spolupracuje registrovaný *Klub přátel školy (KPŠ)*, jehož členy jsou především rodiče žáků. Důležité informace získává veřejnost také prostřednictvím *Zpravodaje města Rusínova* a webových stránek školy. V závěru školního roku pořádá vedení školy *Den ředitele*, v jehož rámci přicházejí rodiče žáků současných a budoucích i hosté se svými připomínkami.

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu vychází z podmínek školy a je funkční

Kompetence obou výchovných poradkyň vymezují pracovní náplně vypracované ředitelem. Jejich činnost je plánovaná a zaměřená především na včasnou diagnostiku a pomoc žákům se specifickými vzdělávacími potřebami, poskytování informací v oblasti profesního poradenství a zajištění prevence sociálně patologických jevů.

Výchovná poradkyně poskytuje učitelům potřebné informace o žácích s vývojovými poruchami učení a chování i těch, kteří mají doporučení k integraci. Sleduje termíny následných vyšetření a všestranný individuální rozvoj těchto žáků. Na 1. stupni základní školy je realizován individuální přístup k integrovaným žákům zejména v době mimo vyučování prostřednictvím pěti proškolených dyslektických asistentek. Z hospitací českého jazyka na obou stupních školy však vyplynulo, že všichni učitelé specifické vzdělávací potřeby svých žáků při výuce důsledně a systematicky nerespektují.

V oblasti profesního poradenství jsou zajišťovány rozmanité informační zdroje pro usnadnění orientace žáků v možnostech jejich dalšího vzdělávání včetně zdárného administrativního průběhu přijímacího řízení na střední školy. Fungující poradenský systém přispívá také k rozvoji talentovaných žáků jejich účastí v soutěžích a olympiádách i uplatněním v bohaté zájmové mimoškolní činnosti.

Prevence sociálně patologických jevů probíhá podle každoročně aktualizovaného *Minimálního preventivního programu*. Jeho prioritami je vedení žáků ke zdravému životnímu stylu, navozování příznivého psychosociálního klimatu, soustředění pozornosti k rizikovým skupinám, a to vše ve vzájemné spolupráci pedagogických pracovníků školy, rodičů, mimoškolních institucí i sponzorů. Prostředky využívanými k naplnění uvedených cílů jsou propagační materiály, odborná literatura, dotazníky, besedy, videopořady, odborná výuka s příslušnou tematikou a zapojení školy do projektu *MOTÝL, aneb výlety trochu jinak*. Pravidelné vyhodnocování uskutečněných aktivit školy poskytuje organizátorům zpětnou vazbu o jejich kvalitě, efektivitě vzhledem k cílům i účinnosti působení na žáky.

Poradensko-preventivní systém má vypracovanou jasnou strategii. Jeho organizace je zaměřena na pomoc žákům ve výchově a vzdělávání, profesním rozhodování a operativním řešení včasné podchycených problémů. Dokumentace je vedena přehledně a úplně.

Výchovné poradenství přispívá ke zlepšení výchovně-vzdělávacího procesu.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy na 1. stupni základní školy

Český jazyk, německý jazyk, matematika, prvouka a vlastivěda

V rámci inspekční činnosti byly hospitace provedeny ve všech třinácti třídách prvního stupně u čtrnácti učitelek. Reálné vzdělávací cíle vycházely z probíraného tématu učiva a vzhledem ke složení žáků ve třídách byly zvoleny přiměřeně. V průběhu hodin se je dařilo plnit. Ne vždy je však učitelky formulovaly vzhledem ke konkrétním vědomostem a dovednostem, které měli žáci ve vyučovací hodině získat. Bezprostřední příprava učitelek na výuku byla zodpovědná a zahrnovala v mnoha případech detailní písemný zápis na tabuli včetně zabezpečení názornými pomůckami, což umožňovalo plynulý průběh vyučování.

Ze čtrnácti učitelek, u nichž proběhly hospitace, nesplňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti tři. Tato skutečnost se však do kvality sledované výuky výrazně nepromítla.

Učebny využívané k výuce na prvním stupni jsou učebnami kmenovými s klasickým vybavením a vnitřním uspořádáním žakovského nábytku v řadách s převažující velmi dobrou estetickou úrovní. Ta byla ještě výraznější v prostornějších třídách s moderními výškově nastavitelnými lavicemi a také v nově zařízené učebně cizích jazyků, kde probíhala hodina němčiny. Materiální podpora výuky byla ve většině sledovaných hodin účelně zajišťována vhodnými pomůckami mezi nimiž převažovaly vlastnoruční výrobky učitelek. Jejich využívání při opakování a procvičování učiva, především českého a německého jazyka

a matematiky, přispívalo k zefektivnění výuky. Didaktická technika (magnetofon, televizor, v jednom případě i počítač) umístěná v některých třídách nebyla ve výuce použita. Ke zpestření žákovských činností naopak přispěla v rámci motivace a relaxace také hra na hudební nástroje (klavír, varhany, orffův instrumentář).

Jednotlivé vyučovací hodiny se odlišovaly svojí specifickou strukturou vzhledem k vzdělávacímu cíli a obsahu probíraného učiva. Úroveň jejich organizace (aplikované formy a metody práce) byla rozdílná vzhledem k pedagogickým zkušenostem, kreativitě a nápaditosti učitelek i k věkovým zvláštnostem žáků a náročnosti učiva v daném ročníku. Převažující metody práce typické pro činnostní učení, které umožňovaly častou změnou žákovských aktivit současně také relaxaci žáků, přispívaly zároveň k jejich účasti na vlastním vzdělávání, vedly je k aktivním činnostem a k samostatnému plnění úkolů, při nichž měli možnost rozhodování, volby postupu řešení a mluvního vyjádření. V některých případech pracovali žáci s učitelkou individuálně. Při zpracování úkolu dobře spolupracovali ve dvojicích či ve skupině. V případě frontálně vedeného vyučování pracovali společně pod přímým vedením učitelky, samostatné činnosti zvládali, avšak celkově byli ve vyučování pasivnější. Účinnost frontálního vzdělávání byla v některých hodinách celkově nižší. Ve sledovaných předmětech žáci prokazovali velmi dobré znalosti i dovednosti při aplikaci získaných vědomostí. Většinou správně využívali algoritmy v rámci matematických operací a při řešení slovních úloh, při rýsování v geometrii měli zafixované potřebné dovednosti. V naukových předmětech se dokázali v probraném učivu orientovat v souvislostech, při práci s mapou prokazovali velmi dobré orientační dovednosti.

Ve většině hospitovaných hodin měla dobrý vliv na aktivitu žáků a jejich pozornost účelně volená průběžná motivace, realizovaná různými formami. Vynikající byla v případě činnostního učení, kdy byl zájem žáků o výuku zřetelnější.

Rovněž komunikace a interakce žáků závisela na zvolené organizaci. Dominovala přirozená a nekonfliktní komunikace mezi učitelkami a žáky. Při vzájemné spolupráci ne všichni respektovali potřebná pravidla komunikace. Prostor pro samostatný souvislý mluvní projev, dostali v jednom případě při prezentaci knihy a v německém jazyce pak při hrových aktivitách, dramatizaci příběhu a při nácviku větných struktur. Příležitosti sdělit učitelce v závěru hodiny své problémy s probíraným učivem žáci otevřeně využívali. V mluvních projevech žáků tolerovaly učitelky užívání hovorového jazyka i nepřesnou odbornou terminologii. Atmosféra ve vyučovacích hodinách byla příjemná a nestresující, k čemuž přispíval především klidný verbální projev i tolerantní přístup učitelek.

Průběžné hodnocení práce žáků formulovaly učitelky obecně. Konkrétní, zdůvodněné hodnocení žákova výkonu bylo ojedinělým jevem. Individuální nebo společná kontrola následovala většinou po splnění úkolu. Žáci byli na chyby upozorňováni, důsledně byli vedeni také k jejich opravě. Sdělená klasifikace byla objektivní, u mladších žáků měla spíše motivační charakter. Sebehodnocení nebo vzájemné hodnocení žáci neprováděli, protože k němu nebyli učitelkami cíleně vedeni. Závěrečné shrnutí učiva a celkové hodnocení průběhu vyučovací hodiny a kvality práce žáků mělo formální charakter, v některých hodinách zůstalo zcela opomenuto.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve sledovaných předmětech na 1. stupni ZŠ byly celkově velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy na 2. stupni základní školy

Český jazyk

Hospitace proběhly ve všech ročnících i u všech učitelů. Proběhly také ve všech složkách českého jazyka (mluvnici, literární výchově a slohovém výcviku). Dlouhodobé plánování

sledovalo proporcionální vyváženost výuky uvedených složek předmětu. Tomu však neodpovídaly zápisy v třídních knihách, zejména v devátém ročníku. Podle nich dochází v rozporu s plánem k výraznému posunu výuky slohu do závěru školního roku. Vyučovací cíle většinou učitelé stanovili správně v souladu s učebními osnovami a v návaznosti na předchozí učivo, ale bez vnitřní diferenciaci s ohledem na individuální potřeby žáků.

Výuku zajišťovali učitelé s požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilostí a optimální délkou praxe. Přesto se v průběhu vzdělávání objevily ojedinělé věcné chyby, hovorové prvky vyjadřování a částečný metodický stereotyp.

Estetické kmenové třídy, kde výhradně výuka probíhala, nebyly vzhledem ke sledovanému předmětu výrazněji motivující. Žáci často pracovali u tabule nebo v lavicích, využívali vhodné učebnice, sešity, částečně názorné pomůcky, učební texty a motivační materiály připravované učiteli, encyklopedie, slovníky a jiné. Některé hodiny postrádaly využití didaktické techniky pro výraznější názornost a efektivnější využití vyučovacího času.

Převažovala tradiční, frontálně pojatá výuka. Její tempo vyhovovalo spíše průměrným žákům. Řešení zadávaných úkolů bylo určeno celé třídě nebo skupinám, ale bez ohledu na individuální potřeby talentovaných nebo problémových žáků. Z namátkové kontroly písemných prací vyplynulo sice zohledňování žáků s vývojovými poruchami učení, ale ve výuce samotné učitelé jejich individuální vzdělávací potřeby nerespektovali. Také psychohygienické zásady učení nebyly důsledně dodržovány. Přesto většina žáků projevovala aktivitu, pozitivní vztah k předmětu a požadované znalosti. Dobře aplikovali a zdůvodňovali jazyková pravidla, snažili se volit vhodné výrazové prostředky v hodinách slohu a využívat dřívější znalosti v provázanosti se slohovým učivem v literární výchově. Menší důraz učitelé kladli na vyváženost obsahové a výchovné složky předmětu, na zařazení kooperativních technik učení žáků, na efektivnější využití vyučovacího času a potlačení vlastní role za účelem vytvoření většího prostoru pro aktivní uplatnění žáků. Organizace hodin směřovala k dosažení cílů, ale v jejich závěru často nezbyl čas na důkladné prověření míry jejich splnění.

V průběhu hodin se zájem žáků dařilo podněcovat nejčastěji jejich vlastním úspěšným učením, střídáním činností, sdělováním zajímavostí učitelů, doplňujícími učebními texty, publikacemi, materiály připravovanými učiteli a občasným uplatněním zábavných technik učení. Naopak vstupní a závěrečná motivace byla málo účinná.

Převládala příznivá pracovní atmosféra a komunikace učitelů nad žáky. Jen ojediněle byli žáci vedeni k vyjadřování vlastních názorů a souvislejšímu projevu v rámci literární výchovy nebo slohu. Učitelé jejich projev opravovali, ale sami ojediněle užívali nespisovné výrazy. V důsledku nadměrného verbalismu učitelů nezbyval často prostor na rozvíjení širších komunikativních dovedností žáků. Z jejich chování ale vyplynulo, že jsou všemi učiteli vedeni ke vzájemnému respektu a slušnému vystupování.

Častější bylo zařazování slovního hodnocení a povzbuzování než klasifikace znalostí žáků. Jejich výkony učitelé chválili, avšak dosahované výsledky neposuzovali diferencovaně. Vedli je sice ke vzájemnému hodnocení, ale metodu sebehodnocení neuplatňovali. Závěrečné shrnutí a zhodnocení průběhu a výsledků vzdělávání, prováděli většinou učitelé povrchně a neadresně. Zápisy klasifikace v žákovských knížkách dokladují její přiměřenou četnost. Nevyváženost s ohledem na jednotlivé složky předmětu s preferencí mluvnice dokládá již zmíněné jejich nerovnoměrné začlenění v některých třídách do týdenního rozvrhu hodin.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyce měly dobrou úroveň.

Německý jazyk

Německý jazyk je vyučován ve všech ročnících na obou stupních základní školy, počínaje čtvrtým ročníkem, s výjimkou tříd IV. C, V. A, V. B a VI. B, kde se učí výhradně angličtina. Jako volitelný předmět si mohou němčinu vybrat žáci sedmého a osmého ročníku, kteří mají

angličtinu jako povinný předmět. Žáci sedmého ročníku s povinným německým jazykem si jako volitelný předmět mohou vybrat konverzaci v němčině. Hospitované hodiny byly velmi dobře připraveny, pouze některé vzdělávací cíle nestanovily učitelky s ohledem na cílové kompetence žáků, nýbrž na jejich činnosti.

Personálně je výuka zabezpečována třemi učitelkami, z nichž dvě splňují svým vzděláním podmínky odborné a pedagogické způsobilosti v souladu s právním předpisem a třetí ještě studuje. Tato skutečnost se však v kvalitě vyučování nijak negativně neprojevila. Odborně byla výuka vedena správně.

Polovina hospitovaných hodin proběhla v kmenových třídách s tradičním řazením žakovských lavic a druhá polovina v učebně cizích jazyků. Její prostor je dostatečně velký a příjemně osvětlený ze tří stran. Lavice v ní jsou uspořádány do komunikačního kruhu, což umožňuje pohybové a hrové aktivity žáků a motivuje je ke komunikaci (na rozdíl od učeben kmenových). Všichni žáci jsou vybaveni vhodnými učebnicemi (opatřenými schvalovací doložkou MŠMT), pracovními sešity, pomůckami a dalším materiálem, který jim v potřebném množství připravují vlastnoručně jejich učitelky. V současné době se sjednocuje používání učebnic do jedné autorské řady. Ve výuce byl vhodně používán CD-přehrávač s kvalitní reprodukcí. Při opakování a procvičování slovní zásoby a větných struktur žáci pracovali s přiměřeným programem na počítačích v učebně informatiky.

Volba metod a forem práce odpovídala věkovému složení skupin. V nižších ročnících výrazně převládaly hrové aktivity se soutěživými prvky, kvízy, modelové situace s dramatickou akcí, divadelní scénky. Ve vyšších ročnících byla častější práce s knihou a cvičením, případně s pracovním sešitem. Žáci byli vedeni k porozumění slyšeného textu a k případné imitaci dialogu. Určovali slovesa z pantomimické akce spolužáka nebo pracovali s asociogramem. Ve většině hodin se střídaly zajímavé činnosti. Neefektivní byl přesun žáků do učebny informatiky v průběhu vyučovací hodiny.

Pěkné prostředí jazykové učebny je svým uspořádáním a výzdobou vhodným motivačním prostorem (mj. vlastními žakovskými projekty) už samo o sobě. Prostředí kmenových učeben žáky k výuce němčiny nijak nemotivuje. Úvodní informace o průběhu hodiny nahrazovaly vstupní motivaci. V průběhu jednotlivých hodin pak byli žáci motivováni pestrou paletou akcí, scének, her a zapojování do soutěží. O výuku převážně projevovali zájem.

Žáci byli vedeni ke společné práci ve skupinách i ke spolupráci při zařazování různých kooperativních technik učení. Komunikačního ostychu se zbavovali méně výrazně, protože jejich interakce formou přirozeného dialogu byla využívána zřídka. Velmi účelné byly sborové projevy mluvní, při nichž se učili správné výslovnosti nebo memorovali větné struktury. Nechyběl nácvik a zpěv německých písniček spojený s pohybem, jimiž si opakovali učivo. I při dalších aktivitách žáci mohli relaxovat, proto v žádné z hodin nebyla znát jejich únava nebo pokles zájmu. Komunikace učitelek byla velmi vstřícná a milá a přispívala k příjemné pracovní atmosféře v hodině.

Během vyučování byli žáci za svou práci chváleni a povzbuzováni. Každá klasifikace jim byla oznámena a zdůvodněna. V žakovských knížkách je dostatečný počet známek, méně častý je záznam o kontrolách v jejich sešitech. Téměř všem hodinám chyběl závěr s příslušným shrnutím a zhodnocením jejich obsahu a práce žáků. Ti nejsou vedeni k žádnému hodnocení nebo sebehodnocení.

Průběh a výsledky vzdělávání v německém jazyce jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Dějepis a občanská výchova

Všechny hospitované hodiny byly pečlivě připraveny. Jejich vzdělávací cíle vycházely z dosažené úrovně vědomostí žáků. Byly zaměřeny na obsahovou stránku, rozvoj dovedností i na činnostní učení.

Odborná a pedagogická způsobilost vyučujících pozitivně ovlivnila úroveň výuky. Učivo bylo prezentováno věcně správně.

Vybavení tříd bylo vzhledem ke stanoveným cílům účelné, ale svojí výzdobou méně podnětné pro výuku daných předmětů. Žáci pracovali s učebnicemi, používali nástěnné mapy, atlasy, namnožené materiály, vhodně připravené pro výuku učitelů. Zejména v hodinách *občanské výchovy* využívali žáci množství materiálů pro skupinovou a individuální práci.

Struktura hospitované výuky byla pestrá. Činnosti na sebe plynule navazovaly, byl udržován zájem žáků, což vedlo téměř po celou dobu výuky k jejich aktivitě. Žáci měli možnost samostatně vyhledávat informace v textu, pracovat s učebnicemi i řešit úkoly z připravených pracovních materiálů. Zařazovány byly frontální metody, samostatné práce žáků a ve většině hodin i skupinové činnosti učení. Žáci projevovali zájem o učivo, byli vedeni k přemýšlení a aktivnímu vyvozování závěrů i k získávání nových informací. Učitelé jejich pozornost udržovali zajímavými úkoly, problémovými otázkami i názornými příklady. Zejména v hodinách *občanské výchovy* se žáci ochotně zapojovali do činností. Individuální přístup k nim, zejména při činnostním učení, byl většinou vhodně realizován. V ojedinělém případě, během zápisu učiva do sešitů, vyučující rekapitulovala a doplňovala probranou látku, což negativně ovlivnilo tempo práce tak, že mnozí žáci nestihli učivo do sešitů zapsat. Ne vždy se dařilo zadaný úkol v hodině dokončit. Dosažení stanoveného výukového cíle nebylo ve většině hodin zhodnoceno.

Aktivitu žáků zvyšovalo využití mezipředmětových vztahů i uvádění životních zkušeností do souvislostí s probíraným učivem. Pozitivně motivovala žáky obrazová a fotografická dokumentace uplynulých společenských, kulturních i politicky významných událostí naší republiky pořízená autenticky a exkluzivně přímo vyučujícím *dějepisem*.

Hodiny byly živé, zejména hodiny *občanské výchovy* byly velmi komunikativní, žáci byli vedeni k argumentaci při vyjádření vlastního názoru a diskuzi. Ve většině hodin byla vhodně opravována správnost jejich slovního projevu. Akceptovali pokyny učitelů a stanovená pravidla chování dodržovali. Ve všech sledovaných hodinách vládla pracovní atmosféra.

V průběhu výuky využívali učitelé intenzivně příležitosti k hodnocení žáků. Vhodně byla oceňována práce na přípravě referátů, práce skupin i činnost celé třídy v závěru hodin. K sebehodnocení ani hodnocení ostatních žáci vedeni nebyli.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v dějepise a občanské výchově byly velmi dobré.

Matematika

Hospitace proběhly ve všech ročnících. Kontinuitu učiva zajišťují tematické plány. Příprava učitelů na výuku byla převážně zodpovědná a pečlivá. Stanovené vyučovací cíle, zaměřené zejména na oblast poznatkovou, byly reálné a v průběhu výuky se je dařilo naplňovat. Probírané učivo na sebe logicky navazovalo. Důsledně diferencovaná práce s žáky se speciálními vzdělávacími potřebami ve sledovaných hodinách neprobíhala.

Všech pět vyučujících matematiky, u kterých se hospitace uskutečnily, svým vzděláním splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, což se pozitivně promítalo zejména do věcné a odborné stránky výuky.

Všechny sledované hodiny probíhaly v esteticky vyzdobených kmenových učebnách, které však byly z hlediska výuky matematiky málo podnětné. Vhodné učebnice ve výuce převážně sloužily jako zdroj příkladů. Učitelé využívali vlastní texty a pro žáky připravovali další materiály. Zdůraznění důležitých údajů bylo často prováděno barevnými křídami.

V hospitovaných hodinách převládala tradiční frontální výuka. Do řízeného rozhovoru se zapojovali aktivnější žáci, ostatní spíše pasivně přijímali nové poznatky. K výraznějšímu zapojení žáků docházelo při samostatných pracích a občasných činnostech ve dvojicích,

v jejichž průběhu vyučující prováděli kontrolu a poskytovali individuální pomoc. Důsledné ověření výsledků samostatných prací poskytovalo žákům zpětnou vazbu jejich úspěšnosti a učitelům poznatky o úrovni zvládnutí probírané látky. Na zájem žáků o výuku pozitivně působilo zařazování slovních úloh, problémových úkolů a hledání alternativních postupů. V jedné hodině k aktivitě žáků přispělo řešení příkladů formou hry. Většina vyučujících kvalitně pracovala s chybou a dbala na správné matematické vyjadřování i zápis úloh. V průběhu výuky byly převážně dodržovány psychohygienické zásady. Na únavu žáků však nedokázali učitelé vždy včas reagovat zařazením relaxačních činností.

Vstupní motivaci zařadili vyučující spíše ojediněle. Převážně třídu pouze seznámili s cílem a průběhem hodiny. Během výuky využívali životních zkušeností žáků, mezipředmětových vztahů, řešení úloh formou hry a spojení teorie s praxí. Příznivě na aktivitu žáků působily pochvaly a odměny za správná řešení.

Dohodnutá pravidla jednání byla žáky i učiteli dodržována. Výuka probíhala v klidné pracovní atmosféře. Vyučující respektovali osobnosti žáků a měli k nim většinou velmi pěkný vztah. Převažující verbální projev učitelů však nevytvářel dostatečný prostor k rozvoji komunikativních dovedností žáků. Ke vzájemné komunikaci a spolupráci žáků docházelo ojediněle při činnostech ve dvojicích. Jen občas vyslovovali a obhajovali své názory a řešení.

Hodnocení žáků prováděli vyučující průběžně především při ověřování dílčích vědomostí. Klasifikace byla objektivní, ale ne vždy zdůvodněná. K sebehodnocení a hodnocení spolužáků docházelo pouze ojediněle. Zhodnocení individuálních výkonů žáků proběhlo v závěru pouze jedné sledované hodiny. Shrnutí průběhu výuky a vyhodnocení splnění vzdělávacího cíle prováděli učitelé výjimečně.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy měly v matematice velmi dobrou úroveň.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Škola komplexně a pravidelně sleduje a vyhodnocuje výsledky vzdělávání a výchovy žáků za jednotlivá klasifikační období. Využívá k tomu především vlastní prověrky například z českého jazyka, matematiky a jiných předmětů. Komerční testy objednává příležitostně dle finančních možností.

Výsledky vzdělávání vyhodnocují příslušná metodická sdružení na svých jednáních. Závažné úspěchy nebo nedostatky žáků jsou projednávány pracovních poradách a poradách vedení školy. Výchovné problémy škola řeší operativně ve spolupráci s příslušnými mimoškolními institucemi a zákonnými zástupci žáků. Přijatá opatření jsou písemně zdokumentována.

Zpětnou vazbu o úrovni vzdělávání žáků poskytují rovněž jejich výsledky v olympiádách a soutěžích i úspěšnost v přijímacím řízení na střední školy. Příčiny výsledky výchovy a vzdělávání jsou podrobně analyzované a diskutované formou pracovních dílen s učiteli.

TEMATICKÁ ZJIŠTĚNÍ

Paralelně s inspekční činností byla provedena tematicky zaměřená inspekce *Výuka německého jazyka v základních a středních školách*. Její výsledky budou souhrnně publikovány ve výroční zprávě České školní inspekce za školní rok 2003/2004.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

- Zapojení školy do vzdělávacích projektů

Škola je zapojena od roku 1997 do projektu *Motýl, aneb výlety trochu jinak*, který vznikl pod hlavičkou Sorosovy nadace. Spolupracovníci z řad učitelů prošli školením organizovaným institucí s akreditací MŠMT ČR. Cílem projektu je prosazovat témata související se zdravím,

prevencí sociálně patologických jevů a životním stylem obecně. Škola využívá vhodné metody založené na aktivní spolupráci se žáky často navozením prožitkových situací, ale bez možnosti rizika.

Žáci jsou také zapojeni v rámci výuky do celorepublikového projektu nazvaného *Kouření a já*, který je úspěšně realizován v šestém a sedmém ročníku již po několik let. Je jednou z forem komplexního pojetí koncepčních záměrů školy v rámci *Programu výchovy ke zdravému životnímu stylu*.

- Další aktivity školy

Škola zajišťuje pro své žáky řadu vlastních mimoškolních zájmových aktivit a spolupracuje s místními sportovními institucemi, skauty, junáky, hasičským oddílem, DDM Vyškov a dalšími. Výuku doplňuje užitečnými kulturními a sportovními akcemi, exkurzemi a besedami. Žáci se aktivně zapojují do soutěží a olympiád, kde dosahují často velmi dobrých výsledků. K obohacení činnosti školy, patří také spolupráce s mateřskou školou, organizování ekologických sběrových akcí, příprava školní akademie, zahraničních zájezdů a ostatních školních i mimoškolních činností prezentujících také výsledky práce žáků na veřejnosti.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. *Zřizovací listina příspěvkové organizace Města Rousínov s datem 29. 12. 2000*
2. *Dodatek č. 1/2001 ke Zřizovací listině s datem 8. 11. 2001*
3. *Rozhodnutí MŠMT, kterým se mění zařazení do sítě škol č. j. 11 238/02-21 s účinností od 13. 3. 2002 s datem 11. 6. 2002*
4. *Výkaz o základní škole Škol (MŠMT) V 3-01 podle stavu k 30. 9. 2003*
5. *Třídní knihy všech tříd ve školním roce 2003/2004*
6. *Třídní výkazy všech tříd ve školním roce 2003/2004*
7. *Katalogové listy všech tříd ve školním roce 2003/2004*
8. *Záznamy o práci v nepovinných předmětech a zájmových útvarech ve školním roce 2003/2004*
9. *Evidence žáků školy: Seznamy žáků Základní školy Rousínov pro školní rok 2003/2004*
10. *Vnitřní řád školy platný ve školním roce 2003/2004*
11. *Rozvrh hodin platný v čase konání inspekce*
12. *Záznamy z jednání pedagogické rady ve školním roce 2003/2004*
13. *Osobní dokumentace žáků s postižením*
14. *Individuální vzdělávací programy pro integrované žáky*
15. *Knihy úrazů ve školním roce 2003/2004*
16. *Personální dokumentace (doklady o vzdělání u učitelů, u nichž proběhly hospitace)*
17. *Protokoly o komisionálních zkouškách ve školním roce 2003/2004*
18. *Organizační řád školy platný pro školní rok 2003/2004*
19. *Plán hospitační a kontrolní činnosti ve školním roce 2003/2004*
20. *Vyhodnocení plánu DVPP za školní rok 2002/2003 a 2003/2004*
21. *Vnitřní předpis č. 1/2003 ze dne 31. 3. 2003 (o platových poměrech)*
22. *Vnitřní předpis č. 1/2004 ze dne 27. 12. 2003*
23. *Směrnice ředitele školy ke svobodnému přístupu k informacím s účinností od 1. 1. 2000*
24. *Deník výchovného poradce ve školním roce 2003/2004*

25. *Roční rámcový plán výchovného poradenství pro školní rok 2003/2004*
26. *Pracovní náplň výchovného poradce ze dne 1. 9. 2003*
27. *Spolupráce ZŠ s PPP ve školním roce 2003/2004*
28. *Dokumentace týkající se jednání se zákonnými zástupci žáků ve školním roce 2003/2004*
29. *Záznamy o neomluvené nepřítomnosti žáků ve školním roce 2003/2004*
30. *Program protidrogové prevence Škola bez drog ze dne 29. 8. 2003*
31. *Hodnocení Minimálního preventivního programu za školní rok 2002/2003*
32. *Zápisy z jednání předmětových komisí a metodického sdružení 1. stupně ZŠ*
33. *Vzorek žákovských knížek, sešitů a dalších písemností žáků ve školním roce 2003/2004*
34. *Projekt MOTÝL –První výlet trochu jinak 1997, Slunce v přírodě, v duši i na talíři 1998, Jak voní ty-my-já-n 1999, Ostrov pokladů 2000, Místo na slunci 2001, Rychta Krásensko 2002*
35. *Časově tematické plány hospitovaných předmětů na školní rok 2003/2004*
36. *Přehled o začátku a konci vyučovacích hodin ve školním roce 2003/2004*
37. *Učební plán vzdělávacího programu Základní škola, č. j. 16 847/96-2 rozpracovaný na podmínky školy ve školním roce 2003/2004*
38. *Dokumentace a hospitační záznamy ČŠI, dotazník pro ředitele před inspekcí*
39. *Inspekční zpráva ČŠI Čj.: 123 29/99-11070 z 2. – 4. února 1999*

ZÁVĚR

Pedagogický sbor je stabilizovaný a je tvořen převážně kvalifikovanými učiteli, kteří se dále vzdělávají. Kompetence a pravomoci jsou účelně delegovány mezi vedoucí pracovníky školy, jejichž týmová práce je zárukou velmi dobré organizace školy.

Nově vybudovaná nadstavba hlavní budovy přispěla ke zefektivnění výchovně-vzdělávací činnosti školy. I přes umístění prvního stupně ZŠ na třech oddělených pracovištích vytvářejí prostorové podmínky školy, její vybavení učebnicemi, pomůckami a didaktickou technikou celkově velmi dobré materiálně-technické podmínky pro realizaci vzdělávacího programu.

V hospitovaných hodinách byla částečně uplatňována frontální výuka, avšak ve většině z nich byly účelně zařazovány žákovské činnosti, které vedly k rozvoji jejich klíčových kompetencí. V hodinách převažovala nestresující příjemná pracovní atmosféra a vzájemný respekt mezi učiteli a žáky.

Srovnáním závěrů z poslední inspekce v roce 1999 v oblasti výchovně-vzdělávací lze konstatovat, že kvalita vzdělávání setrvává převážně na velmi dobré úrovni.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Pavel Klár	Mgr. Pavel Klár, v. r.
Členové týmu	PaedDr. Danuše Pytelová	PhDr. Danuše Pytelová, v. r.
	Mgr. Vladimíra Rybářová	Mgr. Vladimíra Rybářová, v. r.
	Mgr. Ludmila Šimáčková	Mgr. Ludmila Šimáčková, v. r.
	Mgr. Ladislav Fiala	Mgr. Ladislav Fiala, v. r.

V Brně dne 31. března 2004

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 8. 4. 2004

Razítko

Ředitel školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Mgr. Zdeněk Julínek

Mgr. Zdeněk Julínek, v. r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Mgr. Pavla Klára. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí. Lze je zaslat na adresu: Česká školní inspekce, Jihomoravský inspektorát, Mgr. Pavel Klár, Křížová 22, 603 00 Brno

Hodnotící stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrý
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad – odbor školství	2004-05-10	12-1040/04/94-952
Zřizovatel	2004-05-10	12-1040/04/94-952
Rada školy	Není zřízena	-----

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-----	-----	Připomínky nebyly podány.